

Avatud avalik konsultatsioon Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) vahehindamiseks

Taustteave Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) kohta

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF) on Euroopa rahastamisvahend, mille eesmärk on aidata töötajaid, kes on kaotanud töö globaliseerumise või ülemaailmse finants- ja majanduskriisi negatiivse mõju tõttu. EGFist rahastatakse meetmeid, millega aidatakse koondatud töötajatel leida võimalikult kiiresti uus töö.

Globaliseerumise mõiste on seotud maailma kaubandusstruktuuris toimunud oluliste muutustega, mis mõjutavad tööhõivet järgmistel põhjustel:

- kaupade ja/või teenuste impordi märkimisväärne kasv Euroopa Liitu riikidest ja piirkondadest, mis suudavad toota kaupu ja osutada teenuseid madalama hinnaga;
- ELi, liikmesriigi või piirkonna turuosa kiire vähenemine teatavas sektoris;
- tootmise või teenuste osutamise (ja seega ka töökohtade) üleviimine väljaspool ELi asuvatesse riikidesse.

Majanduskriisiga seotud koondamistena käsitatakse koondamisi, mis mõjutavad:

- „töötaja[i]d, kes on koondatud, ja füüsilisest isikust ettevõtja[i]d, kes on tegevuse lõpetanud ülemaailmse finants- ja majanduskriisi jätkumise tõttu, [...], või uue ülemaailmse finants- ja majanduskriisi tõttu“.

EGF pakub abi, kui nimetatud teguritest või ka majanduskriisi mõjust põhjustatud koondamistel on väga negatiivne mõju kohalikule, piirkonna või riigi majandusele.

EGFi vahendeid võib kasutada selleks, et toetada aktiivseid tööturu meetmeid, nagu abi töö otsimisel, koolitus/haridus ja liikuvustoetused, ettenägematute (suuremahuliste) koondamiste korral.

EGF loodi 2006. aastal (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1309/2013 loodi EGF aastateks 2014–2020 ning tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1927/2006).

Alates 2007. aastast on EGFist eraldatud üle 560 miljoni euro seoses enam kui 140 restruktureerimise juhtumiga liikmesriikides, et toetada rohkem kui 130 000 töötajat, kes kaotasid töö maailmakaubanduses toimunud muutuste ja globaliseerumisega seotud restruktureerimiste või majandus- ja finantskriisi tõttu. Rohkem teavet selliste koondatud töötajate kogemuste kohta, kes on EGF-i abil leidnud uue töökoha ja uued võimalused, leiab järgmistelt veebilehtedelt:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=326>

Ajavahemikuks 2014–2020 on EGF-i meetmete jaoks eraldatavat maksimumsummat vähendatud 500 miljonilt eurolt 150 miljonile eurole aastas (see summa põhineb 2011. aasta hindadel). Uue EGF-i määruse kohaselt võivad toetust saada uued inimrühmad. Nende rühmade hulka, kes võivad praegu EGF-i toetust saada (piirkondades, kus noorte töötuse määr 2012. aastal ületas 25%, ja koondatud toetusesaajatega võrdsel arvul) on alla 25 aasta vanused noored (alla 30-aastased noored, kui liikmesriik otsustab vanusepiiri tõsta), kes ei tööta, ei õpi ega osale koolituses (nn NEET-noored – mittetöötavad ja mitteõppivad noored). Määruse konkreetne osa, mis võimaldab sellistel noortel toetust saada, kehtib vaid kuni 2017. aasta detsembrini. Praegu kehtivas EGF-i määruses on tõstetud ka üksikisikutele suunatud meetmete ELi tasandil kaasrahastamise määra 50%-lt 60%-le.

Käesoleva konsultatsiooni eesmärk on tagada, et nii üldsus, EGFist toetuse saajad kui ka EGF-i kavandamises ja rakendamises osalevad organisatsioonid saavad väljendada oma seisukohti EGF-i edasise kavandamise osas ja hinnata EGF-i vahendite kasulikkust, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

- tulemuslikkus: mil määral on saavutatud EGF-i kaasrahastatud tegevuste eesmärk, st **aidata mõjutatud isikutel leida kiiresti uus töökoht** ja vajaduse korral aidata noortel, kes praegu ei õpi ega tööta, leida töökoht või asuda uuesti õppima või osalema koolituses;
- jätkusuutlikkus: kas isikud, kes on leidnud töö (või asunud õppima) pärast EGF-i toetatavates meetmetes osalemist, on **suutnud oma töökohta säilitada** (või oma haridustee lõpule viia) 6–12 kuud pärast EGF-i toetuse lõppemist;
- tõhusus: kas **antud toetuse kulud on saavutatud tulemusi arvestades põhjendatud**;
- sidusus: sidususe hindamisel vaadeldakse, millises ulatuses toetatakse EGF-i vahenditega muid koondatud töötajate (või NEET-noorte) abistamiseks mõeldud tegevusi, mille eest tasutakse riiklikest vahenditest või muudest Euroopa fondidest (nt Euroopa Sotsiaalfond), ja kas rahastatakse **sarnaseid või täiendavaid tegevusi**. Näiteks võib EGF-i rahastada meetmeid, mis on väga sarnased meetmetega, mida pakutakse koondatud töötajatele liikmesriigi tasandil; samuti võivad EGF-i meetmed selliseid meetmeid täiendada või toetada (näiteks pakkudes paremini inimeste vajadustele kohandatud tegevusi, nagu individuaalne nõustamine, võrdlusrühma tugi, liikuvustoetus jne) või pakkuda võimalust anda eri liiki koolitust või pakkuda koolitust pikema aja jooksul, kui oleks võimalik riiklike vahenditega;
- asjakohasus: hindamise selles osas uuritakse, kas **EGF-i kasutamise kriteeriumid** (nt konkreetse juhtumiga seoses konkreetsetel ajavahemikel koondatud töötajate arv, mille puhul toetust antakse; kriteeriumid, mille kohaselt peavad koondamised olema seotud globaliseerumise või majanduskriisiga) on endiselt asjakohased ning kas on asjakohane kasutada EGF-i vahendeid mittetöötavate ja mitteõppivate noorte toetamiseks (ja kas sellega jätkata);
- Euroopa lisaväärtus: see näitab, mil määral on EGF aidanud teha toetuse kättesaadavaks suuremale hulgale koondatud töötajatele (st mõju mahule) või muuta kättesaadava toetuse **vastavamaks** koondatud töötajate konkreetsele olukorrale, kui see oleks olnud juhul, kui toetust oleksid andnud riiklikud, piirkondlikud või kohalikud ametiasutused. Samuti hinnatakse lisaväärtuse puhul, kas toetati selliste isikute rühmi, kellel muidu ei oleks üldse toetusele juurdepääsu olnud (st mõju ulatusele); kas EGF-i rahastatud meetmete rakendamisest **on ammutatud** tõhusa toetustegevuse elluviimise **kogemusi**, mida on nüüdseks kasutatud ka mujal (st mõju eeskujuna), ning kas EGF-i kasutamise tulemusel on muutunud Euroopa või riiklike vahendite kasutamise viis ja toetatavate tegevuste liigid (st mõju protsessile).